

Allianse-regjeringen i Sverige 2006-2014

Et blikk på de økonomiske resultatene

Innledning

Valgnatten 14. september 2014 offentliggjorde Fredrik Reinfeldt at han trekker seg som statsminister i Sverige. Den borgerlige "Alliansen", bestående av Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet og Kristdemokraterna, som hadde styrt Sverige siden 2006, ble mindre enn de rødgrønne partiene Socialdemokraterna, Vänstern og Miljöpartiet.¹

Ettermålet til Fredrik Reinfeldt og hans regjering vil naturligvis bli debattert i årene som kommer, også i Norge. Den økonomiske politikken og reformagendaen til Alliansen har vært omdiskutert. Mens endringene ofte har fått positiv oppmerksomhet i Europa,² har utviklingen stort sett blitt karakterisert i negative ordelag av venstresiden i Norge. En vanlig påstand i norsk debatt har for eksempel vært at den borgerlige alliansen har ført en hard politikk, med store sosiale konsekvenser og dårlige økonomiske resultater.³

Dette notatet sammenfatter de viktigste økonomiske resultatene etter Alliansens åtte år ved makten. Notatet ser blant annet på utviklingen på arbeidsmarkedet, økonomisk vekst, ulikhet og utviklingen i sosial tillit.

Notatet tar ikke sikte på å gi en helhetlig fremstilling av alle resultatene av Alliansens politikk, men nøyer seg med å peke på noen viktige indikatorer. Endelig er det viktig å understreke at notatet presenterer resultater, og bare unntaksvis drøfter årsakssammenhenger.

Skattepolitikk

Mellom 2006 og 2014 reduserte den borgerlige Alliansen skattene i Sverige med omkring 140 milliarder svenske kroner.⁴ De svenske skattereduksjonene har vært blant de største innen OECD i perioden. Skattelettelsene har vært klart størst for lønnsmottagere, og særlig for lavlønnsgruppene.⁵ En stor andel av skattereduksjonen er blitt gitt som såkalte jobbskattefradrag, som, kort fortalt, er en skattelette som gjelder for personer som har inntekt som følge av et arbeidsforhold eller næringsvirksomhet, mens den ikke gjelder for personer som har sin hovedinntekt fra ulike former for stønader og trygder. Jobbskattefradraget har medført en inntektsøkning på omkring 11 prosent for en som tjener 150.000 kroner, mens den tilsvarende effekten for en som tjener 800 000 kroner, er litt i overkant av fem prosent.⁶ Jobbskattefradraget, som har hatt som mål å gjøre det mer lønnsomt å arbeide, har blitt innført i fem ulike deler.⁷

Det svenske finansdepartementets beregninger viser at jobbskattefradragene har bidratt til 120 000 nye årsverk, mens den samlede effekten av Allianse-regjeringens strukturreformer beregnes til å være 279 000 nye årsverk (figur 1).

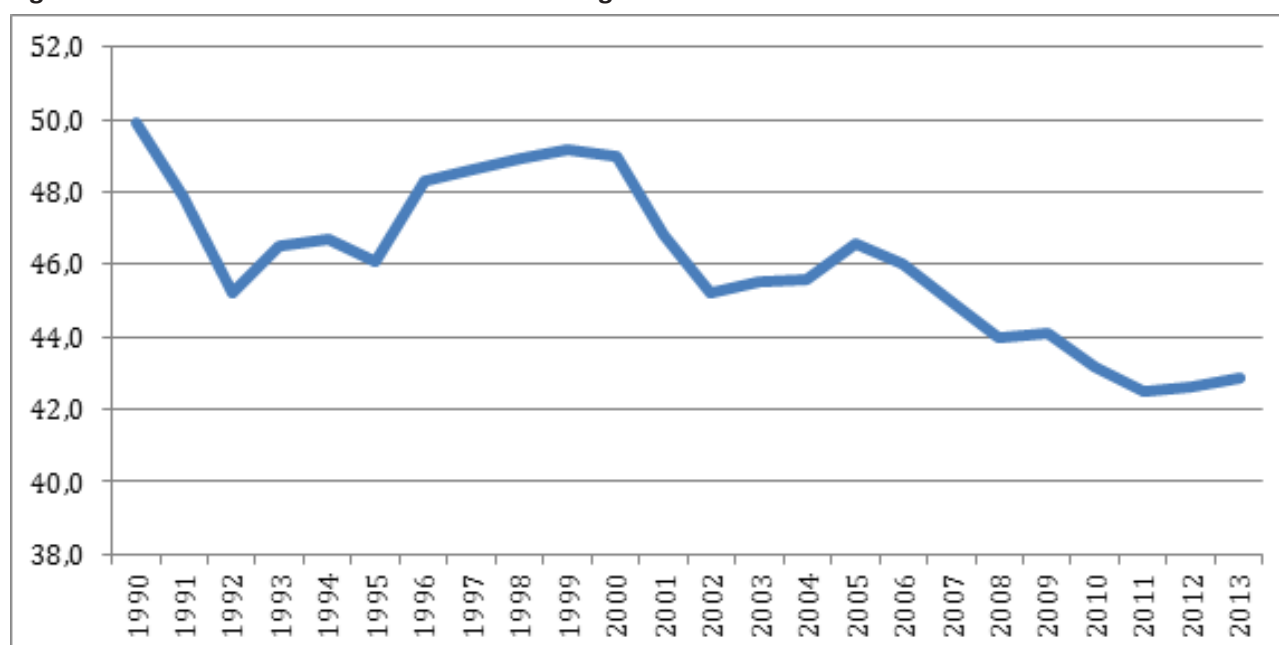
Figur 1: Beregnede effekter av Alliansen-regjeringens politikk

Type endringer	Årsverk	Sysselsatte	Arbeidsledighet	BNP
Jobbskattefradrag 1-4	120 000	106 000	-0,6	2,2
Jobbskattefradrag 5	16 000	13 000	-0,1	0,3
Jobbskattefradrag for eldre	6 000	10 000	0,0	0,1
Arbeidsledighetstrygd	39 000	45 000	-0,7	0,7
Arbeidsmarkedspolitik	11 000	13 000	-0,2	0,2
Sykelønnsendringer	19 000	16 000	0,5	0,4
RUT og ROT-avdrag ⁸	27 000	25 000	-0,3	0,4
Lavere sosialavgifter ⁹	18 000	20 000	-0,3	0,3
Lavere toppskatt	17 000	0	0,0	0,4
Lavere tjenestemoms	6 000	4 000	-0,1	0,1
Høyere bostøtte	-2 000	-2 000	0,0	0,0
Sum strukturreformer	279 000	250 000	-1,8	5,1

Kilde: Det svenske finansdepartementet, Budsjettprognose 2014 (BP 2014), Finansplan, s. 51 gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.oktober 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).¹⁰

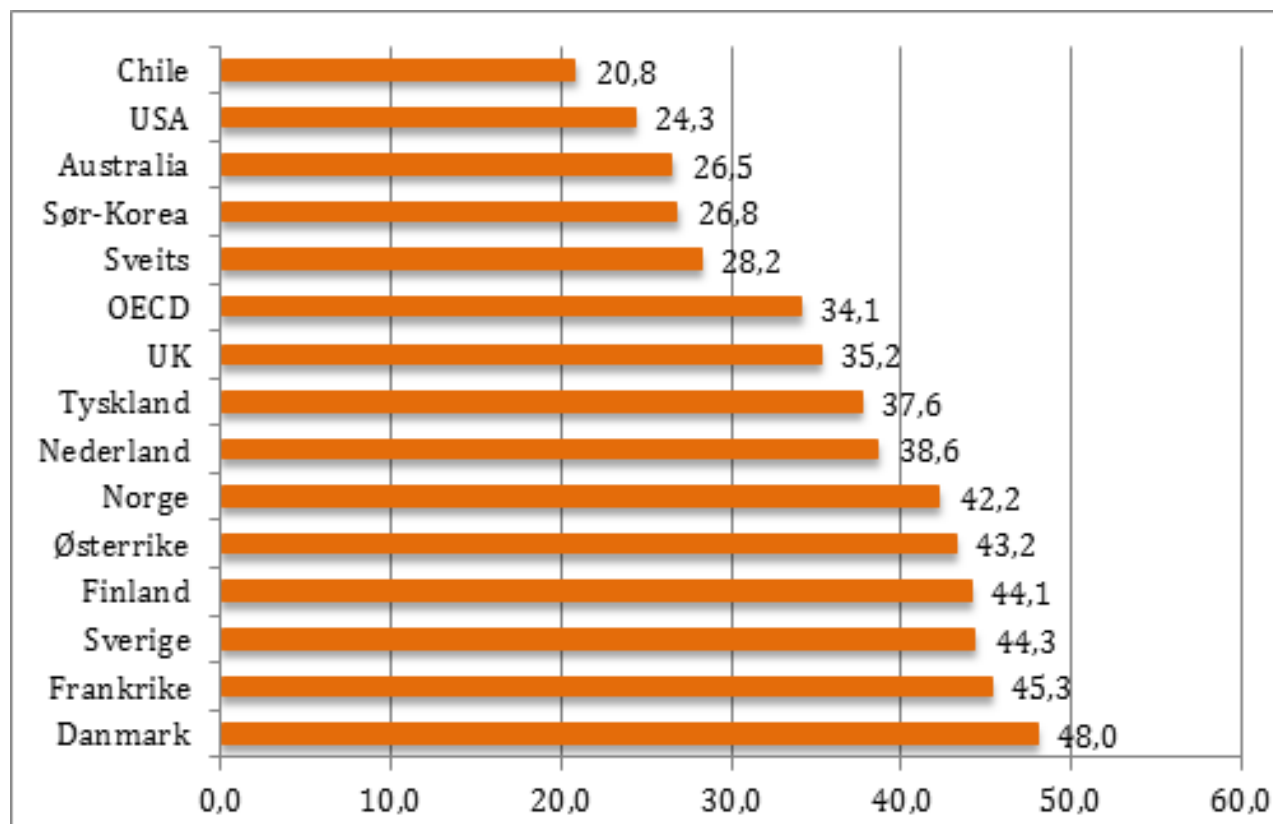
Ifølge disse tallene har reformene bidratt til å senke arbeidsledigheten med 1,8 prosent, sammenlignet med hva den ellers ville ha vært. Regjeringen Reinfeldt senket også selskapsskatten fra 28 til 22 prosent,¹¹ samtidig som formuesskatten ble avskaffet. Som andel av økonomien har skattene siden 2006 falt med 3,1 prosentenheter (figur 2).

Figur 2: Skatteinntekter som andel av BNP i Sverige

Kilde: OECD (data skatteinntekter), SCB (data BNP). 1993- : SCB.¹²

Figur 3: Skatteinntekter som prosentandel av BNP 2012. Internasjonal sammenligning.

Kilde: OECD 2012¹³

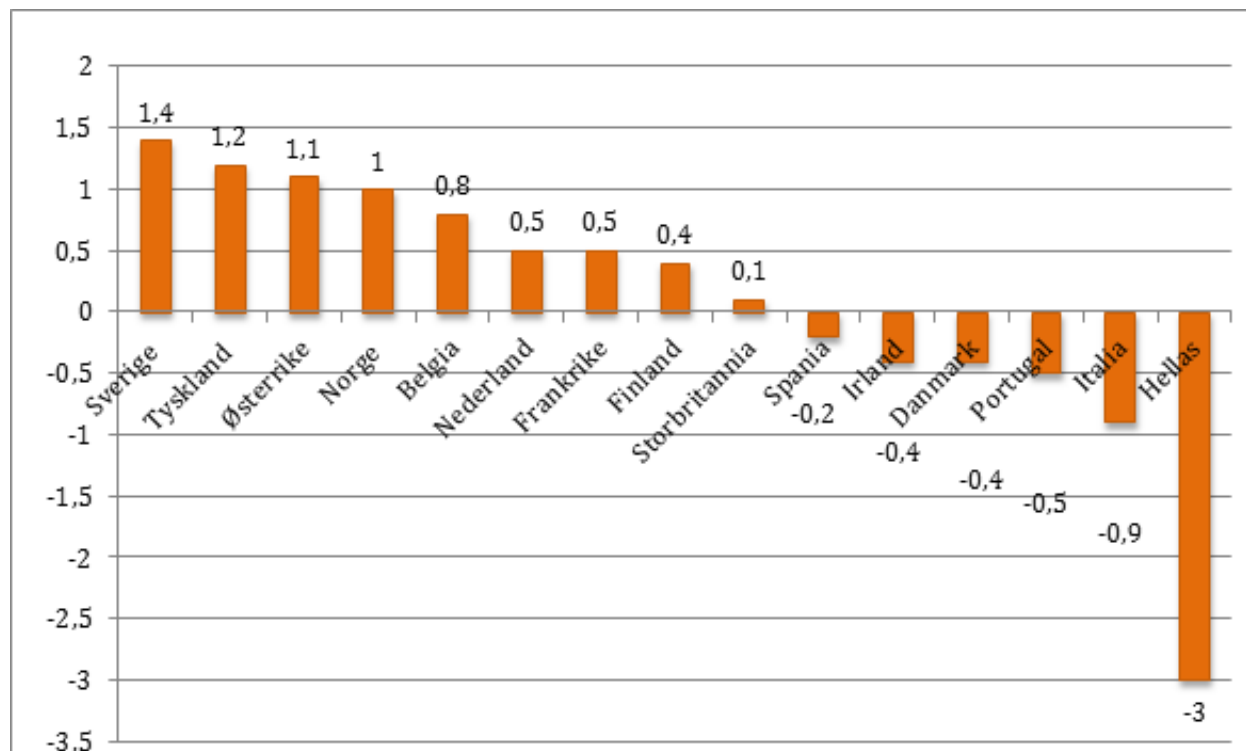
Men selv om de svenske skattene er betydelig redusert, er skatteinivået i Norge (som andel av BNP) fremdeles marginalt lavere (42,2 prosent) etter åtte år med rødgrønt styre (2005-2013), enn skattetrykket er i Sverige etter åtte år med borgerlig styre (2006-2014). Så selv om skattelettelsene til Alliansen har vært betydelige, er det svenske skattetrykket fortsatt relativt høyt sammenlignet med de fleste andre OECD-land (figur 3).¹⁴

Økonomisk vekst

Den økonomiske veksten i Sverige har, etter mange observatørs vurdering, vært imponerende, og de aller fleste økonomer vil hevde at Sverige har klart seg bra gjennom finanskrisen. Professor Lennart Flood ved Handelshögskolan i Göteborg beskriver veksten som eksepsjonelt høy sammenlignet med resten av OECD.¹⁵ Bruttonasjonalproduktet (BNP) per capita har vokst fra 2006 til 2014 selv om landet har vært gjennom en internasjonal krise.¹⁶

OECD mener, som Finansdepartementet, at skattereformene har hatt stor betydning for å stimulere den økonomiske veksten.¹⁷ En driver for veksten har også vært antallet nye bedrifter: I perioden 2003-2010 økte antallet selskaper registrert i Sverige med 120 000, eller 15 prosent.¹⁸

Figur 4: Gjennomsnittlig årlig BNP-vekst 2007-2012

Kilde: EU-kommisjonen 2013, gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

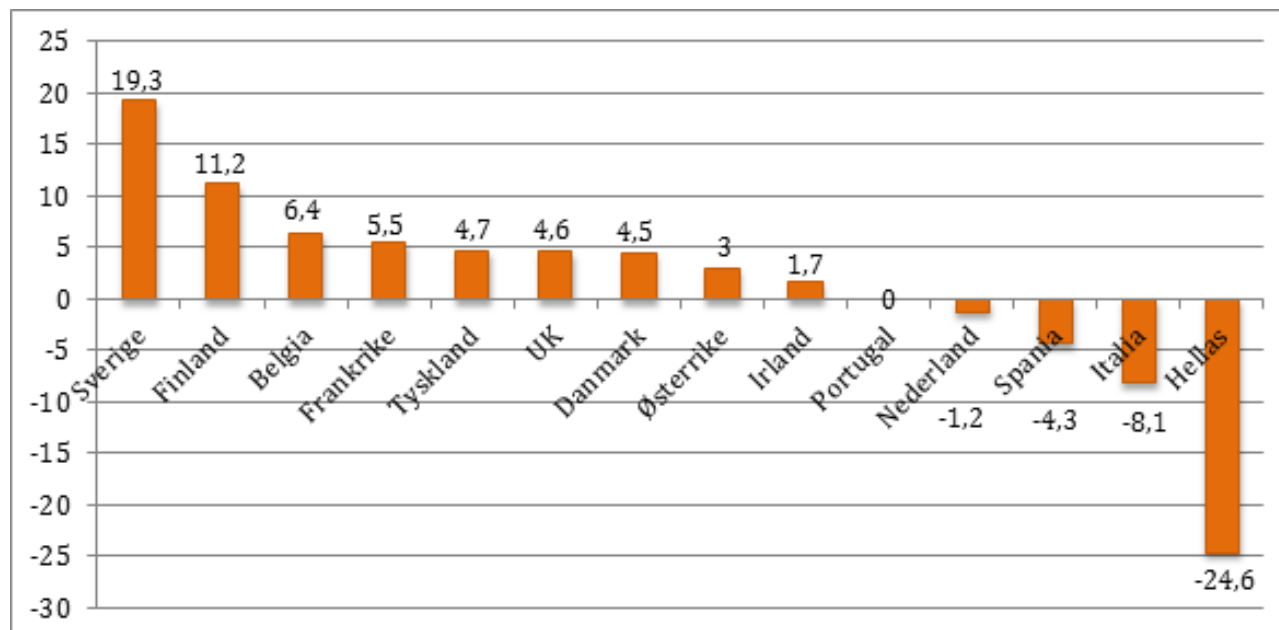
For vanlige borgere er den viktigste indikatoren på økonomiske forbedringer endring i disponibel inntekt. Denne viser hvor mye mer en person har fått i disponibel inntekt etter skatt og justert for prisutvikling (figur 5). Den disponible inntekten viser altså hvilken reell kjøpekraft man har.

Figur 5: Utvikling i lønn og disponibel inntekt per måned, ulike yrker, 2006-2014

	Gj.snitt månedslønn	Reell lønnsvekst justert for inflasjon		Disponibel inntektsøkning		Nåværende jobbskattefradrag 2014	Totalt jobbskattefradrag per år
		kr	%	kr	%		
	2014						
Rengjørere m.fl.	21 900	2 409	12,4	3 040	21,8	1 496	20 056
Helsearbeidere	24 200	2 704	12,6	3 372	22,1	1 639	21 917
Hjelpepleiere	25 900	3 179	14,0	3 783	23,6	1 743	23 270
Førskolelærere	26 000	2 388	10,1	3 273	19,7	1 749	23 376
Metallarbeidere	27 900	3 063	12,3	3 769	21,6	1 807	24 877
Lærere	28 100	1 926	7,4	3 035	16,6	1 815	25 056
Sykepleiere	29 800	3 181	11,9	3 903	21,0	1 847	26 156
Lærere vgo	30 700	1 742	6,0	2 997	14,9	1 847	26 203
Politi	32 300	3 564	12,4	4 229	21,2	1 847	26 203
Universitets- og høyskoleansatte	38 500	4 530	13,3	5 316	23,5	1 847	26 203
Alle yrker:							
Median	28 100	3 374	13,6	3 978	22,9	1 815	25 056
Gjennomsnitt	31 500	3 655	13,1	4 263	22,0	1 847	26 203

Kilde: SCB lønnstrukturstatistikk 2013. Gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

Figur 6: Disponibel inntekt. Prosentvis forandring 2006-2012

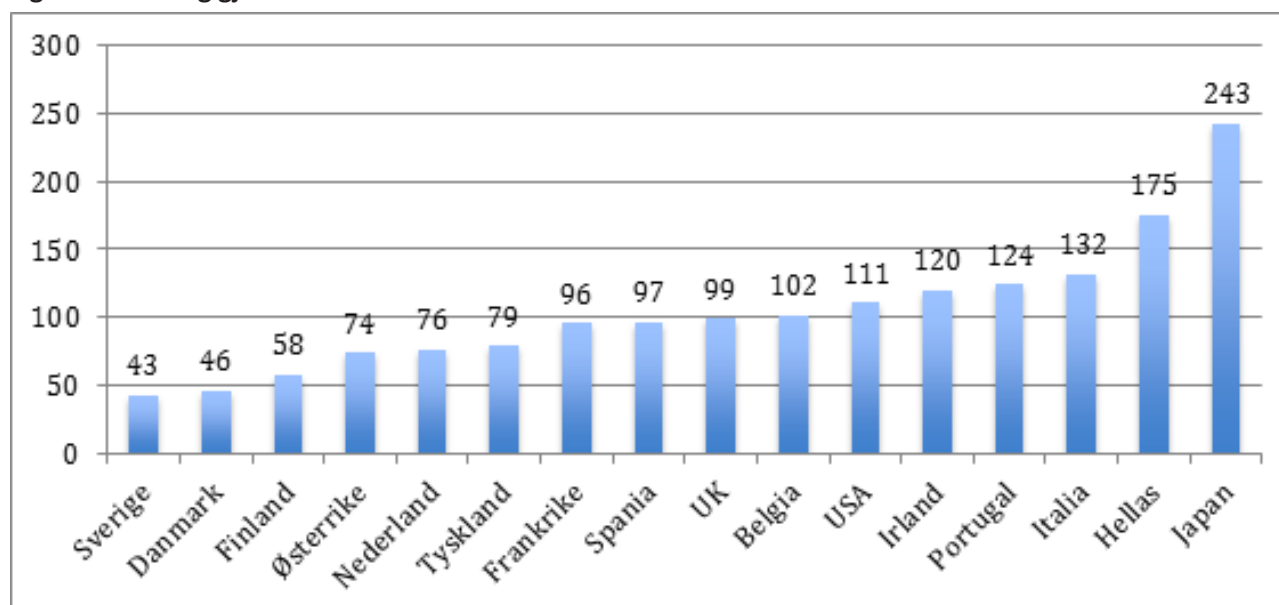

Kilde: Eurostat 2013. Gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

Den disponible inntekten har vokst betydelig, slik at de fleste svensker har fått økt kjøpekraft. Veksten i disponibel inntekt er den høyeste innen EU (figur 6).

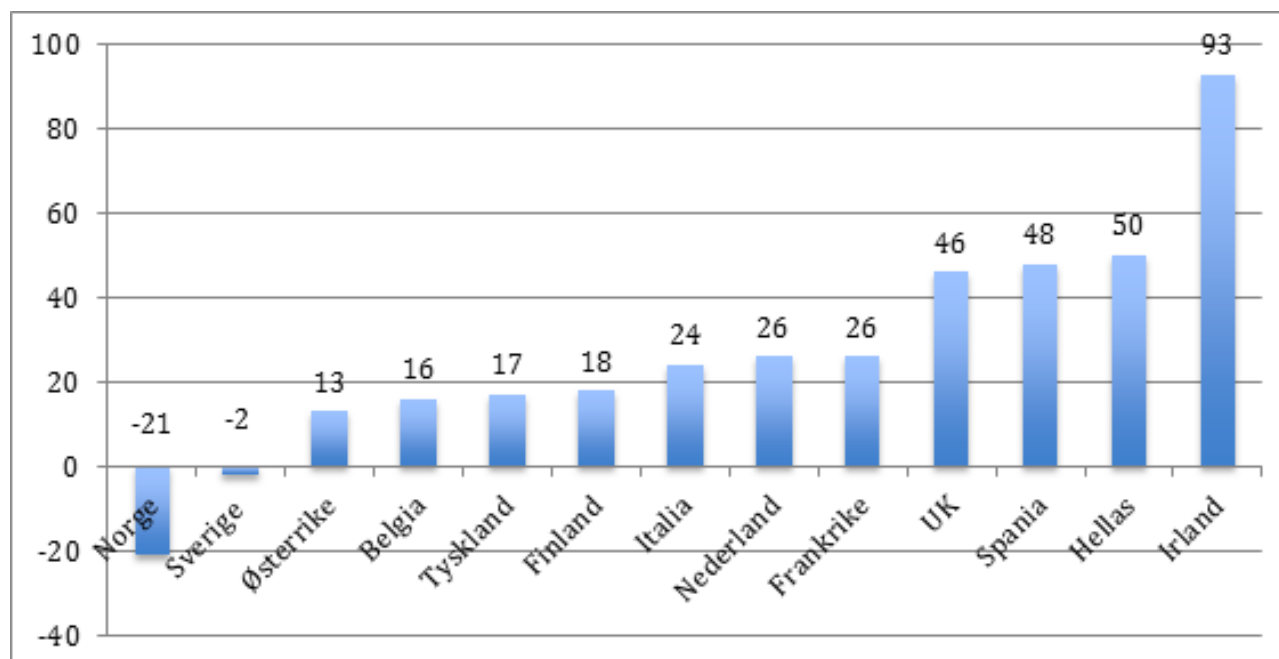
Samtidig som Sverige har hatt høy økonomisk vekst, har landet lav offentlig gjeld, som også har falt under den borgerlige regjeringen (figur 7 og 8). Sverige er det eneste landet innen EU som har redusert gjelden i perioden, som inkluderer finanskrisen

Figur 7: Offentlig gjeld som andel av BNP 2013

Kilde: Finansdepartementet/EU Kommisjonen 2013. Gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

Figur 8: Prosentvis forandring i offentlig bruttogjeld av BNP 2007-2012.

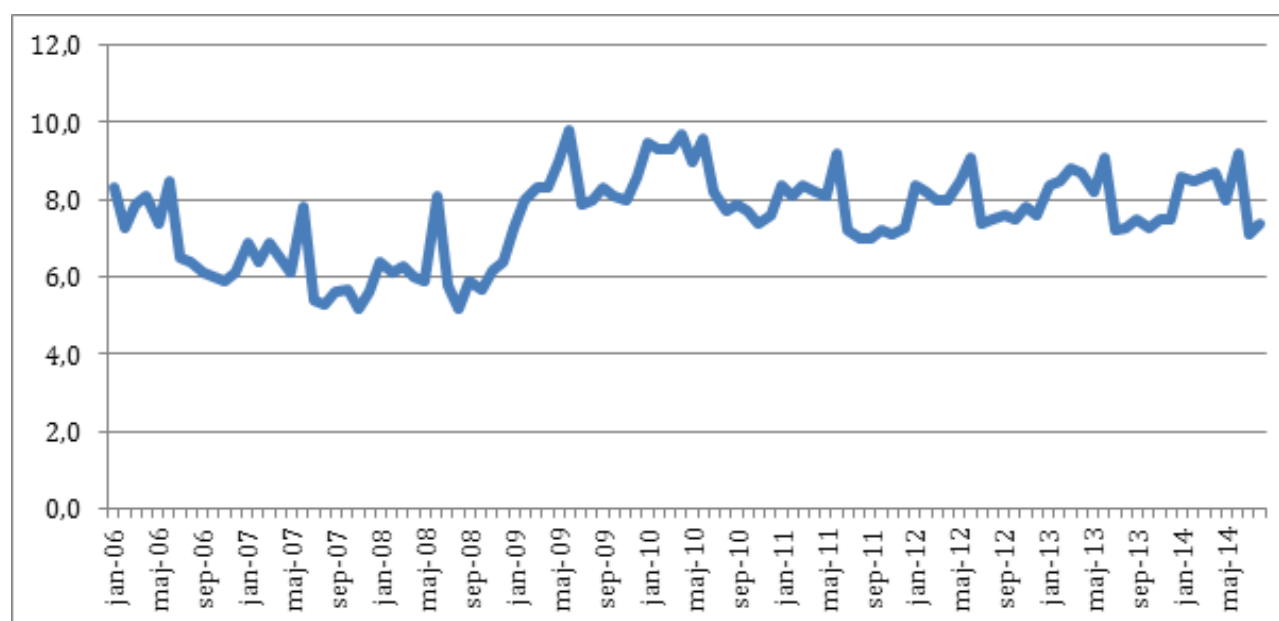

Kilde: EU-kommisjonen 2013. Gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

Arbeidsmarkedet

Å få flere i arbeid var en av de viktigste sakene for Alliansen forut for valgseieren i 2006. Arbeidsmarkedet ble også sterkt påvirket av den internasjonale finanskrisen etter 2007. Dette var derfor et av de viktigste temaene i den svenske debatten før valget høsten 2014.

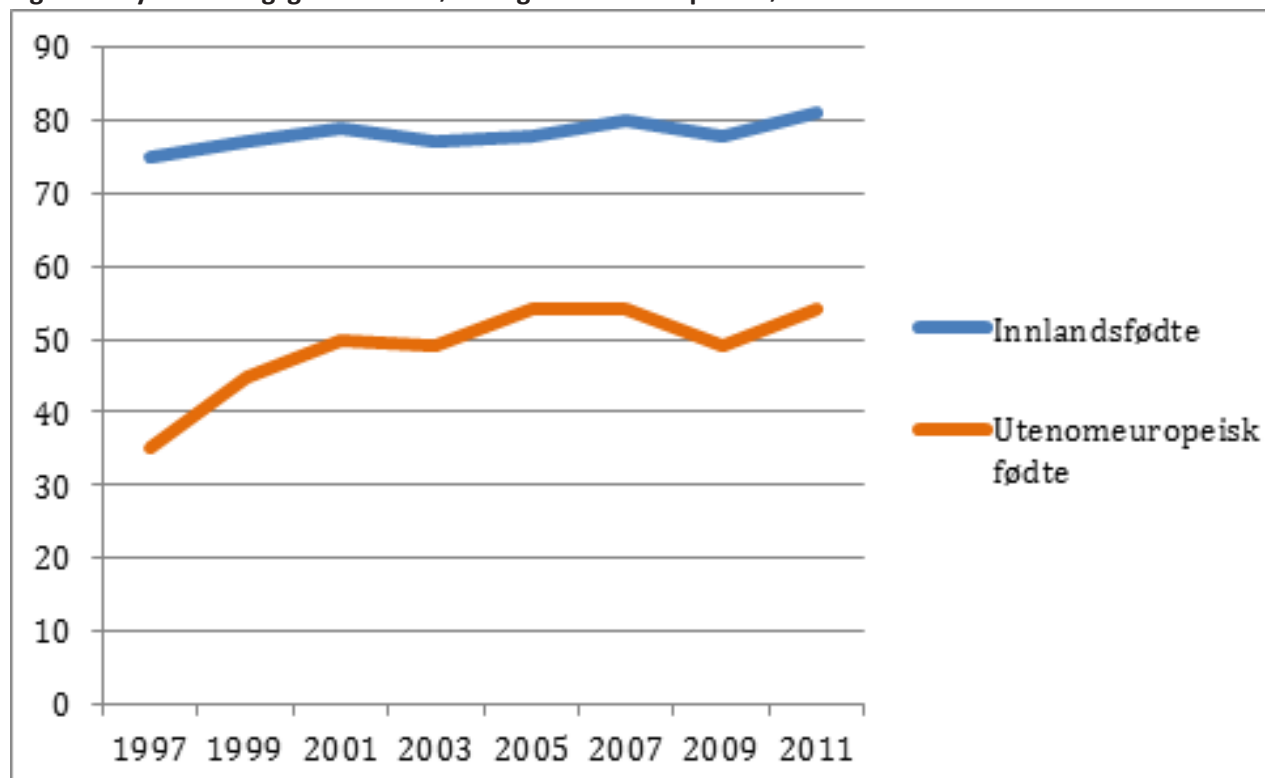
Figur 10: Arbeidsledighet. Andel av arbeidskraften, 15-74 år. Prosent

Kilde: SCB AKU¹⁹

Den svenske arbeidsledigheten ligger i august 2014 på omtrent samme nivå som i 2006 (litt under nivået i januar, litt over nivået i september). I et internasjonalt perspektiv er arbeidsledigheten i Sverige ikke veldig høy, selv om den er betydelig høyere enn i Norge. To faktorer som bidrar til å forklare den relativt høye arbeidsledigheten, er finanskrisen og den høye innvandringen. Sverige er et av de landene i OECD-området som har størst forskjell i arbeidsdeltakelse mellom svenskfødte og utenomeuropeisk fødte (figur 11). Denne forskjellen vises også blant de yngre aldersgruppene. I alderen 15-24 år var det 7,0 prosent av svenskfødte uten arbeid eller studier, mens tilsvarende tall for utenlandskfødte var 10,4 prosent.²⁰ Den registrerte arbeidsledigheten blant utenlandskfødte i samme aldersgruppe er 70 prosent høyere enn svenskfødte.²¹ Det illustrerer en strukturell utfordring på arbeidsmarkedet.

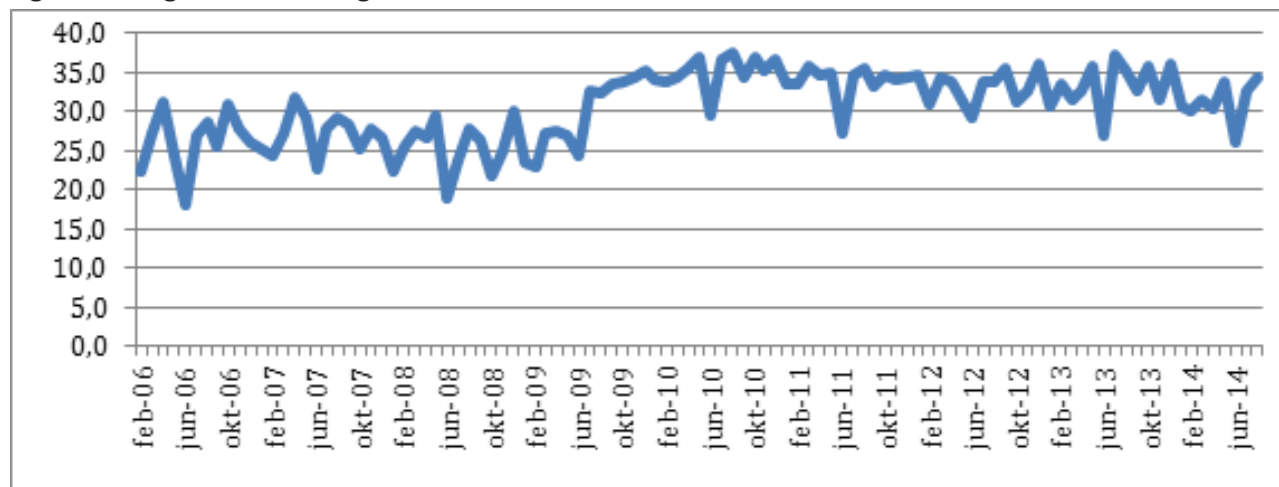
Figur 11: Sysselsettingsgrad svenskfødte og utenomeuropeisk fødte 20-64 år. 1997-2011

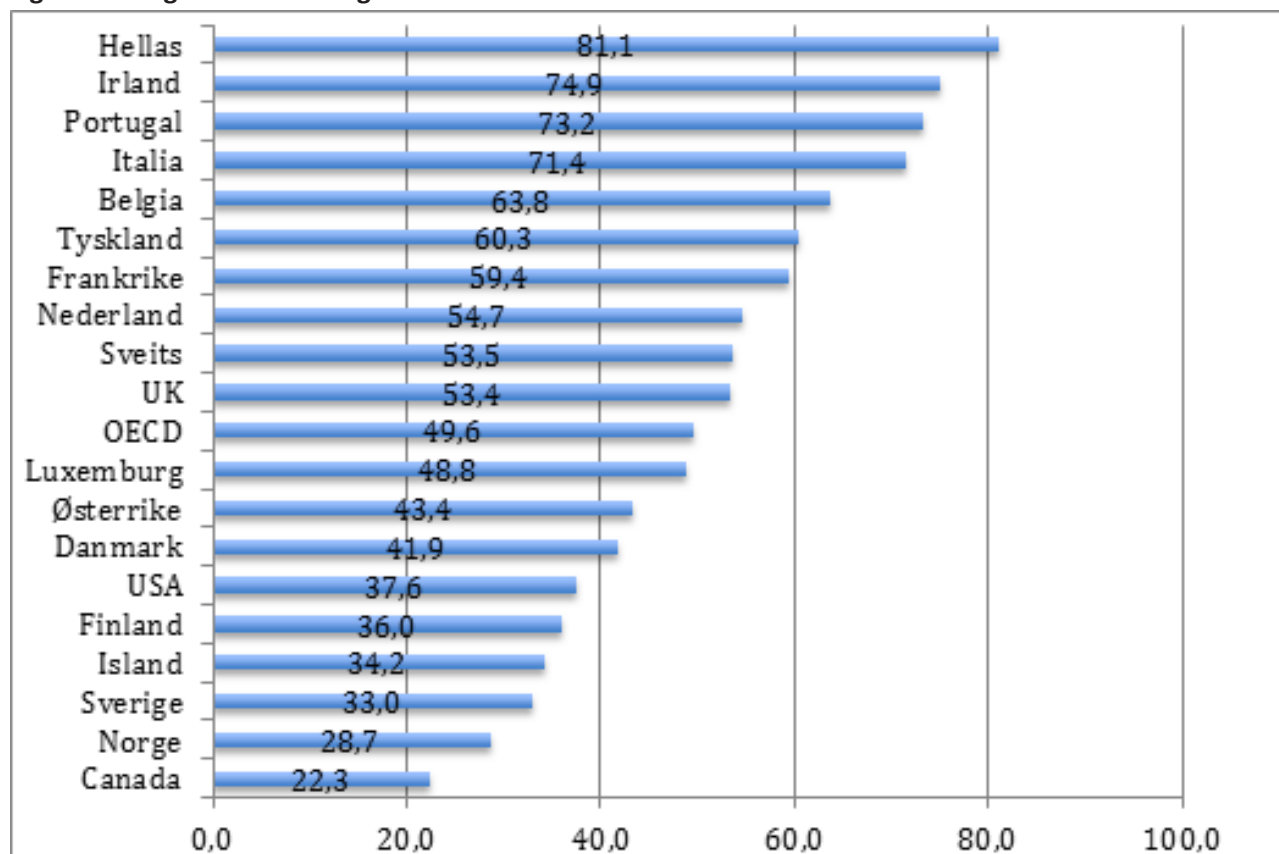
Kilde: SCB/RAMS gjengitt i foredrag av Li Jansson, nationalekonom, Svenskt Näringsliv 25.okt 2013.

Det er særlig langtidsledigheten, forstått som de som har vært arbeidsledige mer enn et halvt år, som utgjør det største problemet. Langtidsledige har større problemer med å komme tilbake i jobb, og de har en større risiko for varig å forbli utenfor arbeidsmarkedet. Allianse-regjeringen har ikke lyktes med å redusere antallet som er langtidsledige (figur 12), men Sverige har fremdeles den laveste andelen langtidsledige i Europa (figur 13).

Figur 12: Langtidsarbeidsledige 15-74 år

Kilde: SCB AKU²²

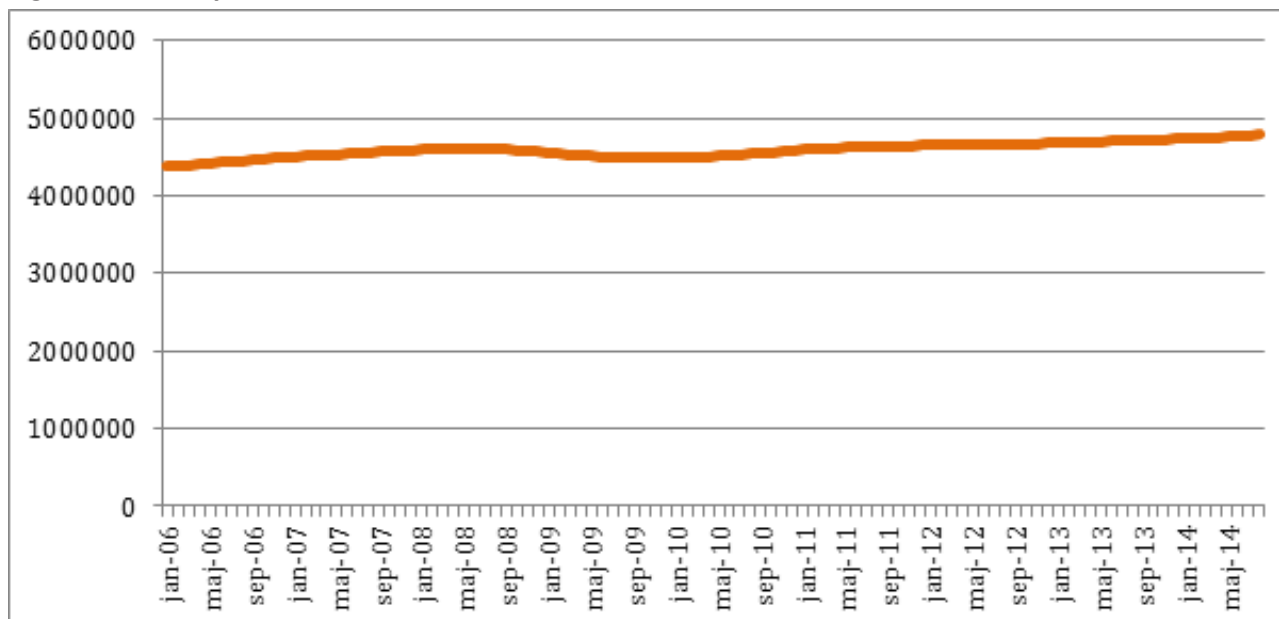
Figur 13: Langtidsarbeidsledige 15-74 år 2013

Kilde: OECD 2013²³

Figuren med antall sysselsatte viser hvor mange mennesker som har jobb, forstått som minst én time registrert arbeid i uken. Det er altså ikke snakk om antall årsverk. Personer som deltar i arbeidsmarkeds-tiltak, kan også være inkludert i statistikken.

Antallet sysselsatte i Sverige, målt på denne måten, har de siste årene vokst betydelig: 400 000 nye mennesker er sysselsatt, hvilket gjør at nesten 4,8 millioner mennesker nå er sysselsatt i Sverige. Dette er enda flere enn før finanskrisen (figur 14), og illustrerer at veksten i sysselsetningen har holdt tritt med veksten i befolkningen.

Figur 14: Antall sysselsatte 15-74 år

Kilde: SCB AKU²⁴

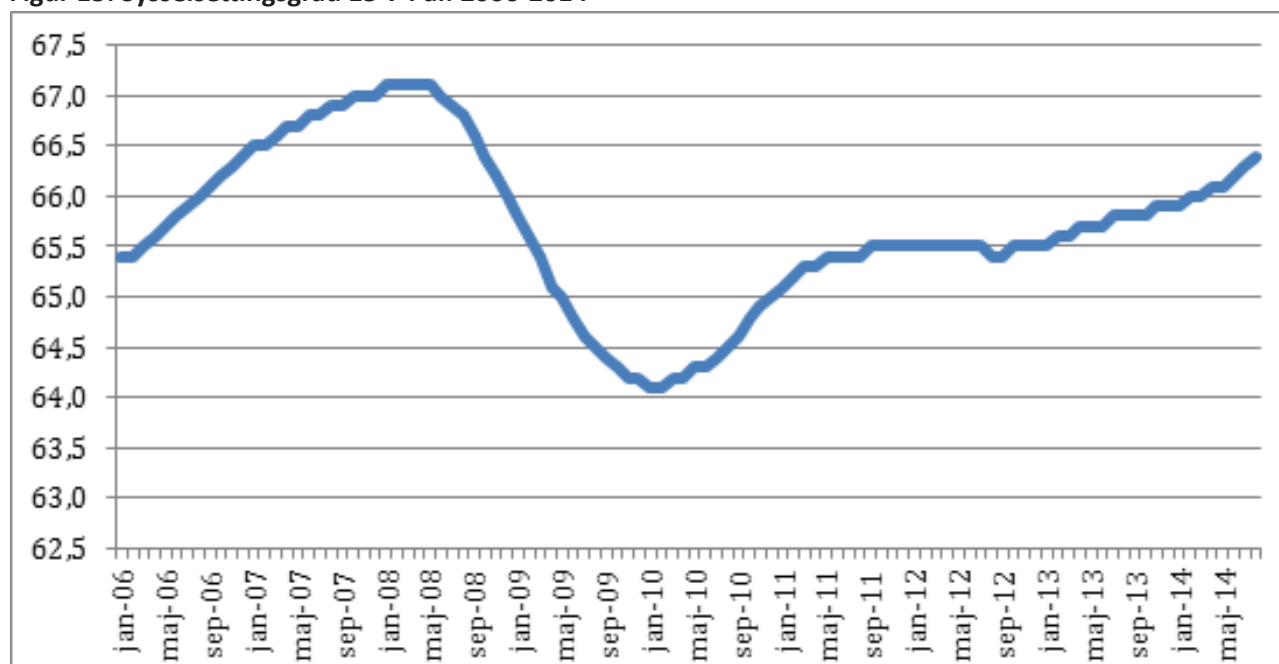
En annen indikator på hvorvidt et land lykkes med arbeidsmarkedspolitikken er sysselsettingsgraden (figur 15). Denne indikatoren viser hvor stor andel av befolkningen som er i arbeid. Under Reinfeldt-regjeringen har sysselsettingsgraden blitt marginalt høyere, men den er samtidig lavere enn før finanskrisen. Den viktigste årsaken til den lavere sysselsettingsgraden er, ifølge Statistiska Centralbyrån (SCB), at aldersstrukturen i den svenske befolkningen er endret siden 2005. Aldersgruppen 25-64 år som andel av hele befolkningen har sunket med omkring tre prosentenheter, mens aldersgruppen 64-75 år har økt sin andel med tre prosentenheter. Dette påvirker sysselsettingsgraden negativt, ettersom aldersgruppen 25-64 år forventes å ha høyere arbeidsdeltakelse enn gruppen 64-75 år. Hadde aldersstrukturen vært den samme som i 2005, hadde sysselsettingsgraden vært 2,3 prosentenheter høyere.²⁵ Dette kan blant annet illustreres ved at sysselsettingsgraden blant personer mellom 20 og 64 år steg fra 78 prosent i 2006 til ca. 80 prosent i 2013.

Som regel er det en nær sammenheng mellom sysselsettingsgrad og arbeidsledighet, men det kan finnes tilfeller der både sysselsettingsgraden og arbeidsledigheten øker samtidig. Det har sammenheng med at begge disse indikatorene påvirkes av at nye personer blir en del av arbeidsstyrken. Arbeidsstyrken defineres kun av dem som aktivt søker jobb, og dersom flere personer som er utenfor arbeidsmarkedet, bestemmer seg for å søke jobb, vil arbeidsstyrken øke, som igjen kan gjøre at både arbeidsledigheten og sysselsetningsgraden øker samtidig.

For å illustrere med et eksempel: Dersom det er 100 personer i arbeidsdyktig alder og 65 er sysselsatte, er sysselsetningsgraden 65 prosent. Dersom 5 personer er registrert som arbeidsledig, tilhører 70 prosent arbeidsstyrken (sysselsatte og arbeidsledige). Arbeidsledigheten er da på 7,1 prosent (5/70). Dersom 10 personer som står utenfor arbeidsmarkedet bestemmer seg for å søke jobb vil arbeidsstyrken øke til 80 prosent. Dersom 5 får jobb, mens 5 registrerer seg som arbeidsledig vil antall sysselsatte øke til 70 personer og sysselsetningsgraden til 70 prosent (70/100), mens antall arbeidsledige øker til 10 personer. Det betyr at samtidig med at sysselsetningsgraden har økt, stiger også den registrerte arbeidsledigheten til 12,5 prosent (10/80).

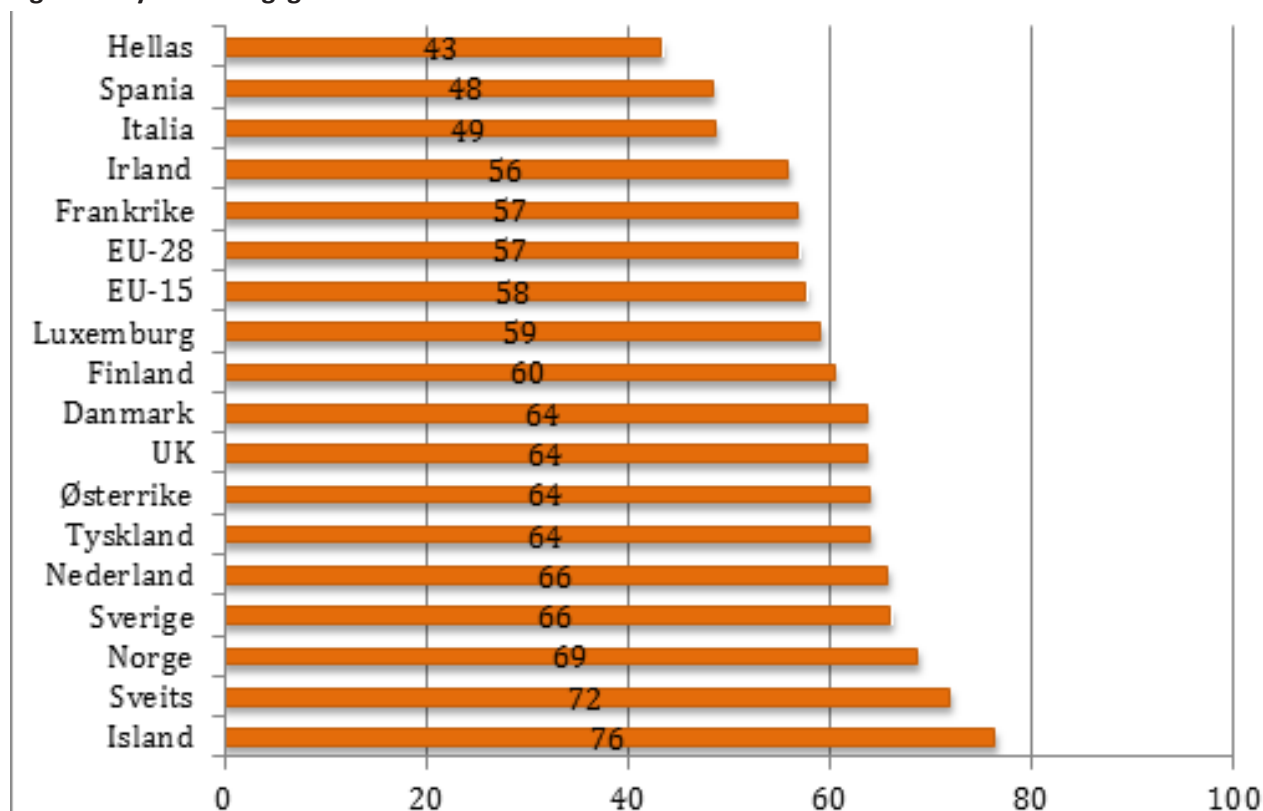
Internasjonale målinger viser at Sverige har en veldig høy sysselsettingsgrad og ligger langt foran de fleste land i EU (figur 16). Både Sverige og Norge har en høy andel av befolkningen i arbeid, og mens sysselsettingsgraden i Norge har falt litt de siste årene, har den i Sverige økt med nesten ett prosentpoeng i løpet av de tre siste årene.

Figur 15: Sysselsettingsgrad 15-74 år. 2006-2014

Kilde: SCB AKU²⁶

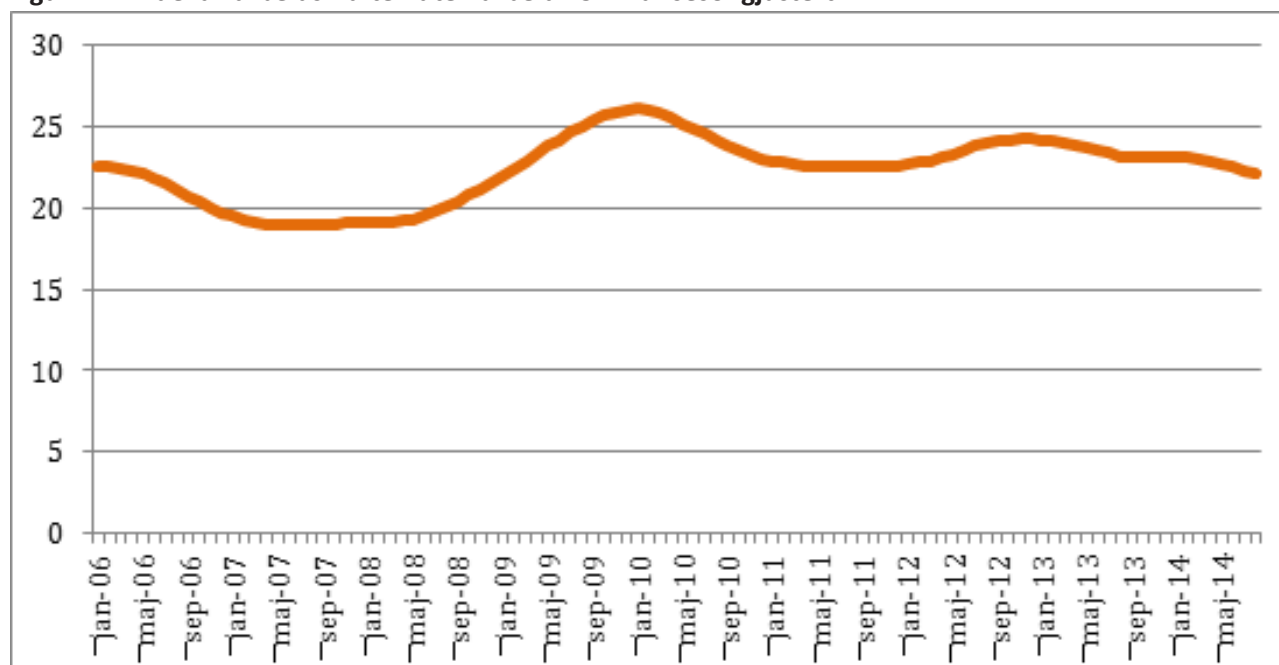
Figur 16: Sysselsettingsgrad 15-74 år. 2013

Kilde: Eurostat via Macrobonds 2013²⁷

Arbeidsledigheten blant ungdom, definert som dem mellom 15 og 24 år, har vært et svært viktig tema i de foregående riksdagsvalgene. Sverige har over lengre tid slitt med høy ledighet i denne gruppen (figur 17), og også den foregående sosialdemokratiske regjeringen slet med høye ledighetstall blant ungdom.

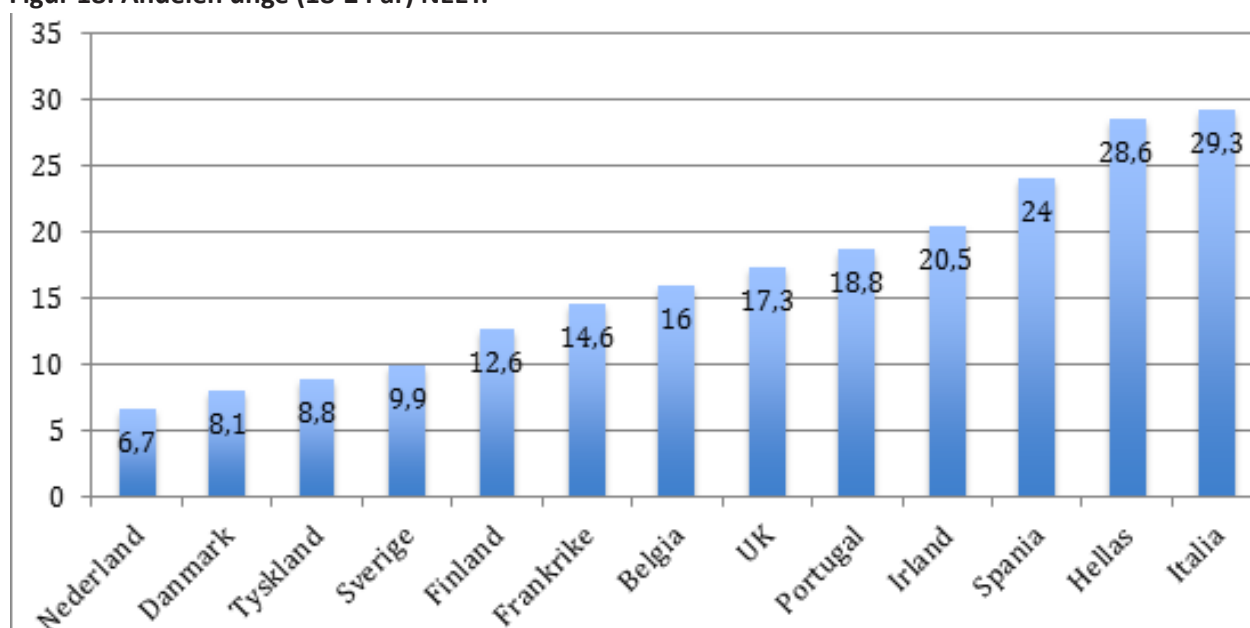
Figur 17: Andel av arbeidskraften uten arbeid 15-24 år sesongjustert.

Kilde: SCB AKU²⁸

Noe av den høye ungdomsledigheten kan forklares med hvem som inkluderes i statistikken. Dersom man utelater heltidsstudenter fra statistikken, er det kun seks prosent i aldersgruppen 15-24 år som er arbeidsledige og altså er blant dem som aktivt søker etter arbeid.²⁹ En annen indikator på ungdomsledighet er andelen unge mellom 18 og 24 år som verken arbeider, studerer eller er på arbeidsmarkedstiltak, forkortet NEET.³⁰

Figur 18: Andelen unge (18-24 år) NEET.

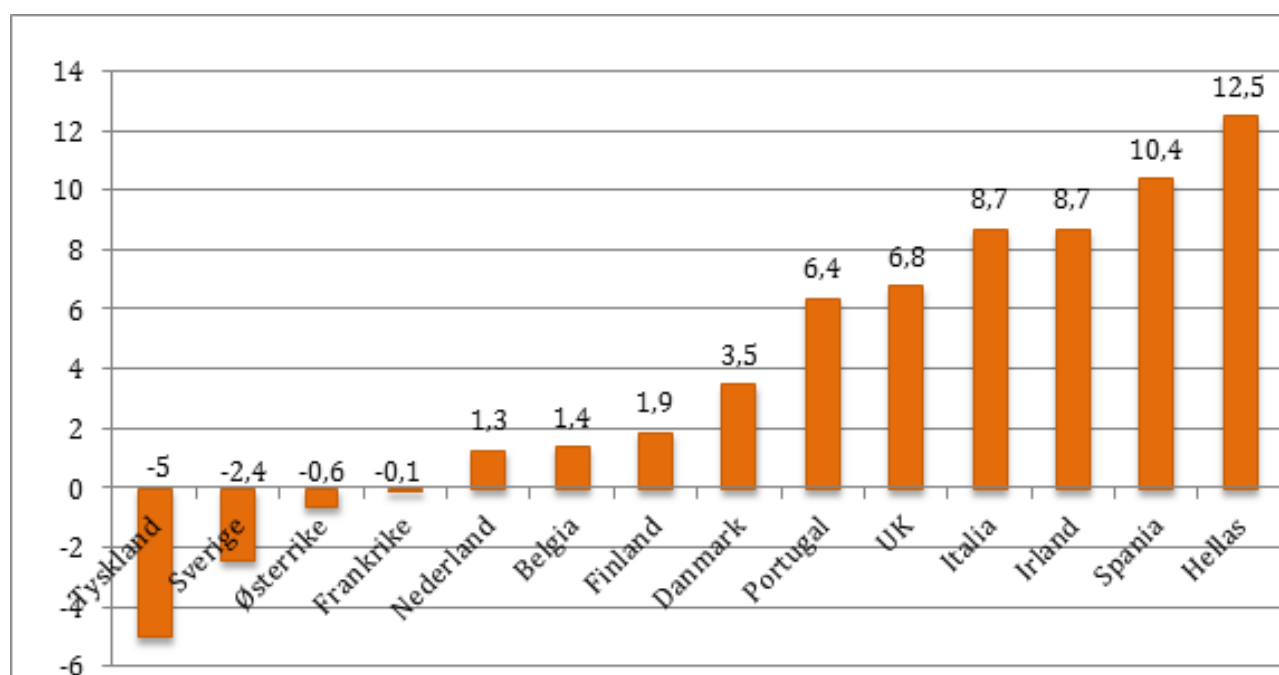

Kilde: Eurostat 2013. Gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

Oversikten i figur 18 viser at omkring 10 prosent i alderen 18-24 år står utenfor arbeid, studier og arbeidsmarkedstiltak. Sammenlignet med andre europeiske land er Sverige blant de bedre. Om man utelukkende ser på Alliansens regjeringsperiode, er Sverige det landet som har redusert andelen unge uten arbeid, studier eller tiltak mest i Europa, bortsett fra Tyskland (figur 19). Samtidig nyter Sverige godt av et bedre arbeidsmarked i Norge, der anslagsvis 30-50 000 svensker arbeider.

Det gjør at flere unge svensker har gode muligheter til å finne jobb, inkludert jobber som passer for ufaglærte, f.eks. enkelteserviceyrker.

Figur 19: Andelen unge (18-24 år) NEET. Endring i perioden 2006-2013

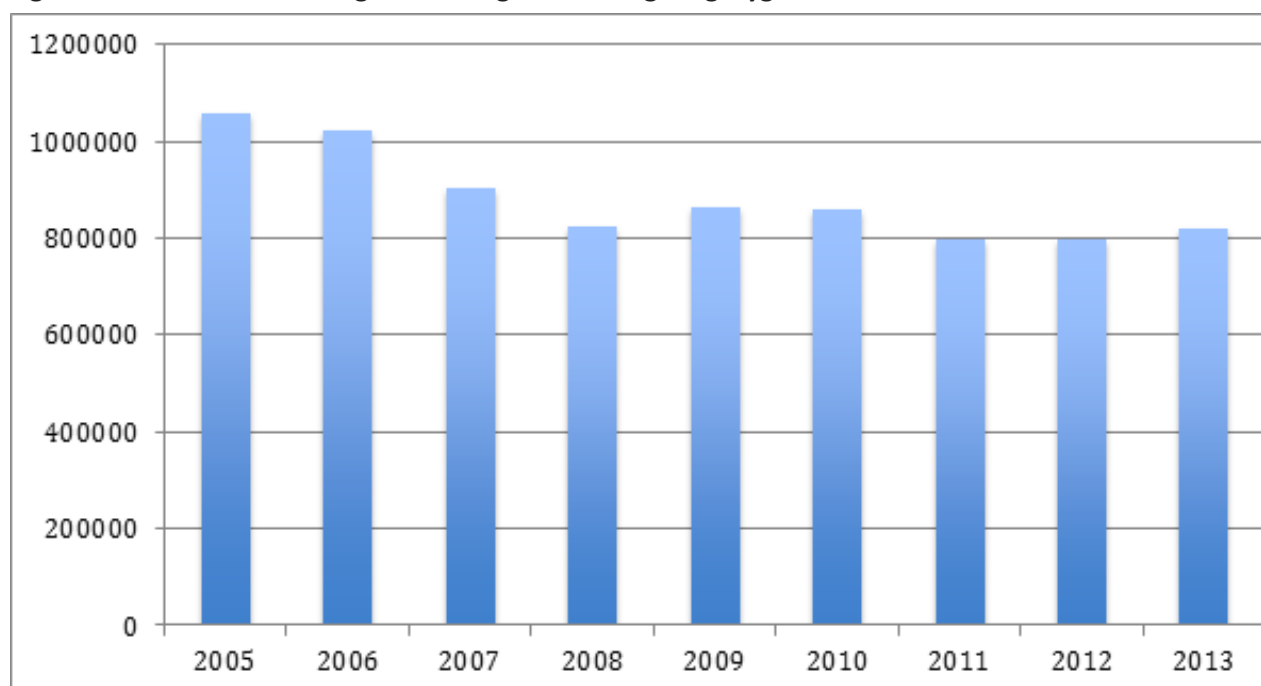
Kilde: Eurostat 2013. Gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

«Utenforskap»

Sverige har, i likhet med resten av OECD, en stor utfordring fremover med hensyn til endret demografi. Det blir stadig færre arbeidstakere til å betale for stadig flere pensjonister. Nettopp derfor er høy arbeidsdeltakelse viktig.

Debatten i Sverige har i stor grad handlet om såkalt utenforskap, dvs. mennesker som ikke deltar i arbeidslivet eller i studier, og dermed i stor grad også risikerer sosial ekskludering. Det finnes ingen eksakt definisjon eller spesifikk indikator som måler «utenforskap», men én indikator er andelen i yrkesaktiv alder som hovedsakelig forsørges av statlige overføringer i form av ulike former for stønader og trygder (figur 20).

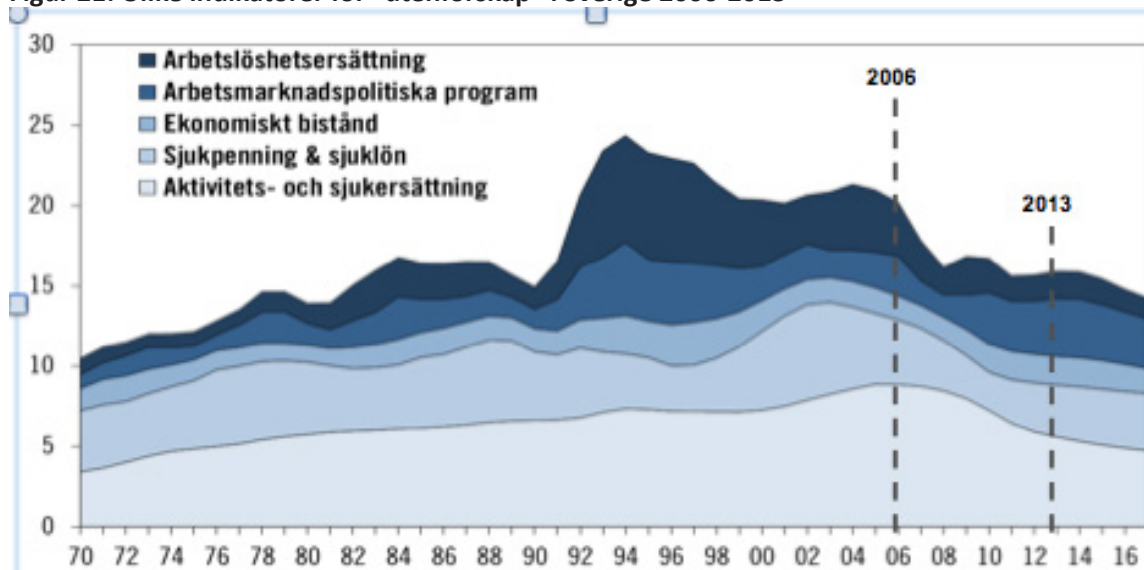
Figur 20: Antallet som forsørges av statlige overføringer og trygder. 20-64 år. Helårsekvivalenter.

Kilde: SCB 2013. Gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

Som det fremgår av figuren, har Sverige lyktes med å redusere antallet som mottar overføringer, fra over én million personer i 2006 til ca. 800 000 i 2013, altså en reduksjon på over 200 000 personer. Internasjonalt er Sverige helt i Europa-toppen i å bekjempe inaktivitet (figur 18 og 19). En analyse av «utenforskapet» som avisen Dagens Nyheter har gjort, viser at Alliansen har lyktes med å redusere antall uføretrygde med 35 prosent og antall langtidssykemeldte med 34 prosent.³¹ Figuren under viser hvordan «utenforskapet» under Reinfeldt-regjeringen har gått (figur 21) tilbake, i hvert fall om man forstår «utenforskap» som det å være på statlige overføringer. Reinfeldt-regjeringen har imidlertid ikke lyktes med å redusere antall langtidsledige, som har økt med 61 prosent, selv om Sverige fortsatt har en av de laveste andelen langtidssykemeldte innen OECD (figur 13).

Figur 21: Ulike indikatorer for "utenforskap" i Sverige 2006-2013

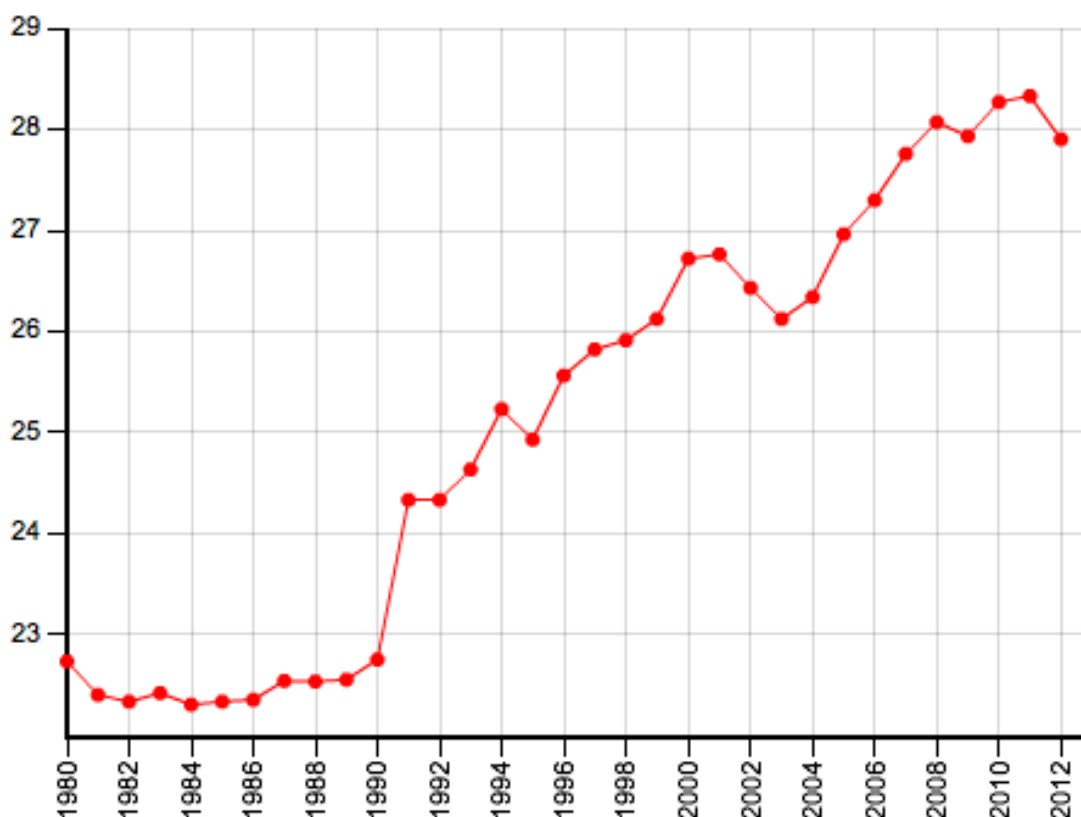
Kilde: Finansdepartementet. Gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

Økonomisk ulikhet

Sverige har, i likhet med andre rike land, opplevd økte økonomiske forskjeller de siste 30 årene. En vanlig måte å måle ulikhet på, er ved gini-koeffisienten, som er en skala mellom 0 og 1, hvor 0 innebærer at velstanden er helt likt fordelt, mens 1 innebærer at én person har all velstand i et land.

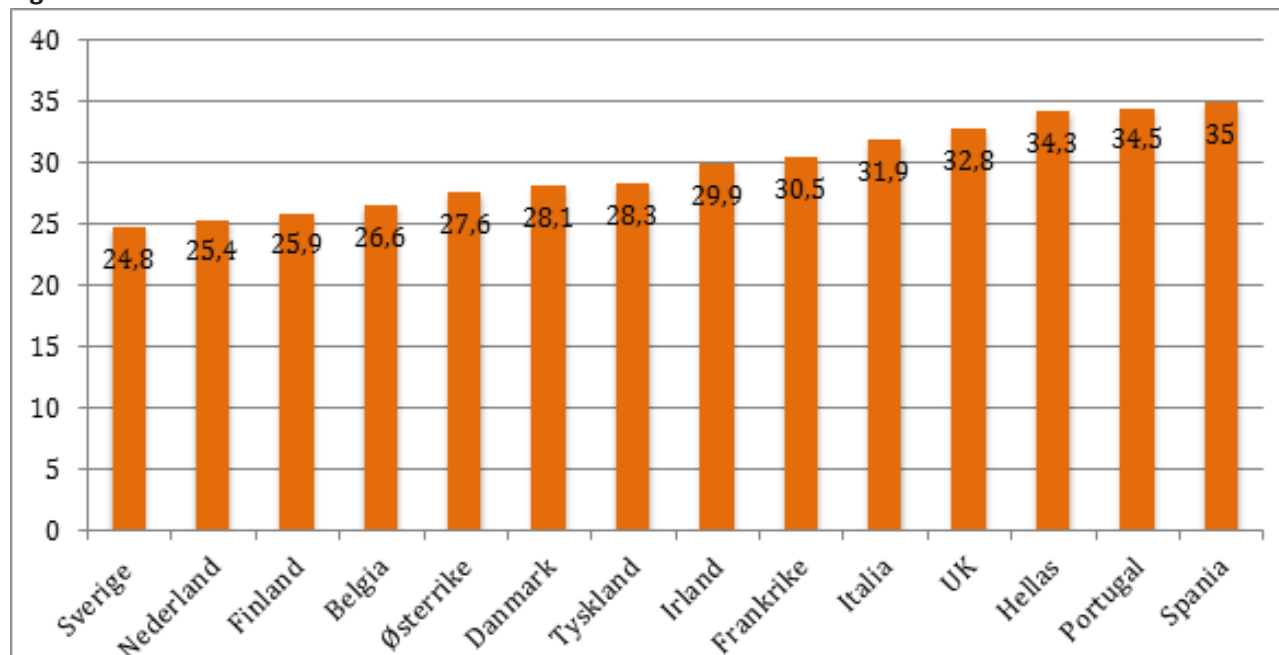
Ulikheten i Sverige har, målt ved Gini-koeffisienten, gått fra 0,21 i 1995 til 0,25 i 2011 (figur 25 og 26). Økningen er blant de største innen OECD. Denne økningen illustreres ytterligere av figur 24, som viser at de aller rikeste har fått en større andel av landets totalinntekt. Men samtidig viser en oversikt fra EU at Sverige i samme periode har opplevd en nedgang i fattigdommen. Kun én prosent av Sveriges befolkning lever etter EUs definisjon i alvorlig materiell fattigdom. Alvorlig materiell fattigdom blir definert som fravær av ulike varer og tjenester, samt muligheten til i nødvendige sosiale hverdagsaktiviteter, eksempelvis ha råd til bil og ferieturer. Andelen fattige har i henhold til denne definisjonen falt fra 2,2 prosent av befolkningen i 2007 til 1,1 prosent av befolkningen i 2011.³² Det innebærer at mens ulikheten har økt, har den absolutte fattigdommen falt.

Figur 24: Andel av totalinntekten som går til de 10 % rikeste i Sverige 1980-2012. Målt i prosent

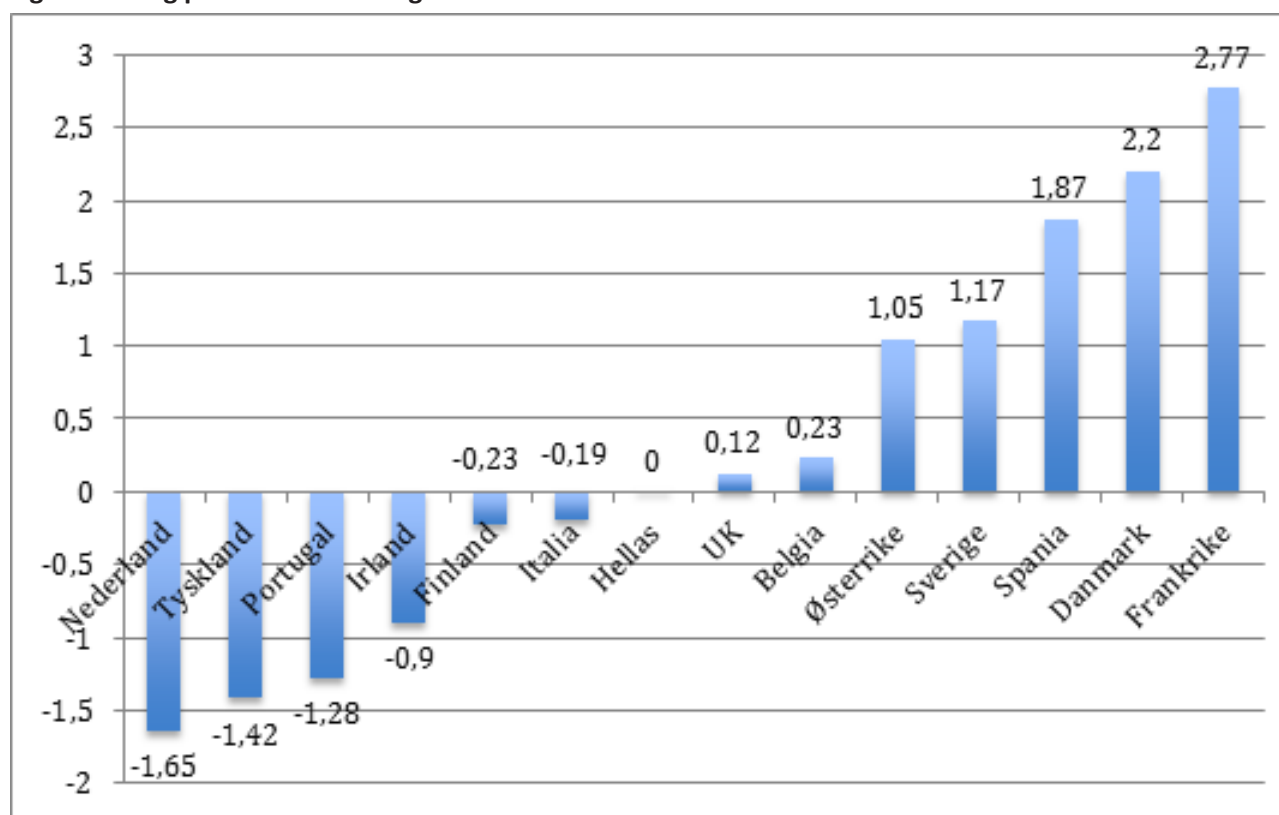
Kilde: Roine, Jesper and Waldenström, Daniel (2010). *Top Incomes in Sweden over the Twentieth Century*; i Atkinson, A. B. and Piketty, T. (redaktør).

Figur 25: Ginikoeffisient 2011

Kilde: Eurostat 2011. Gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

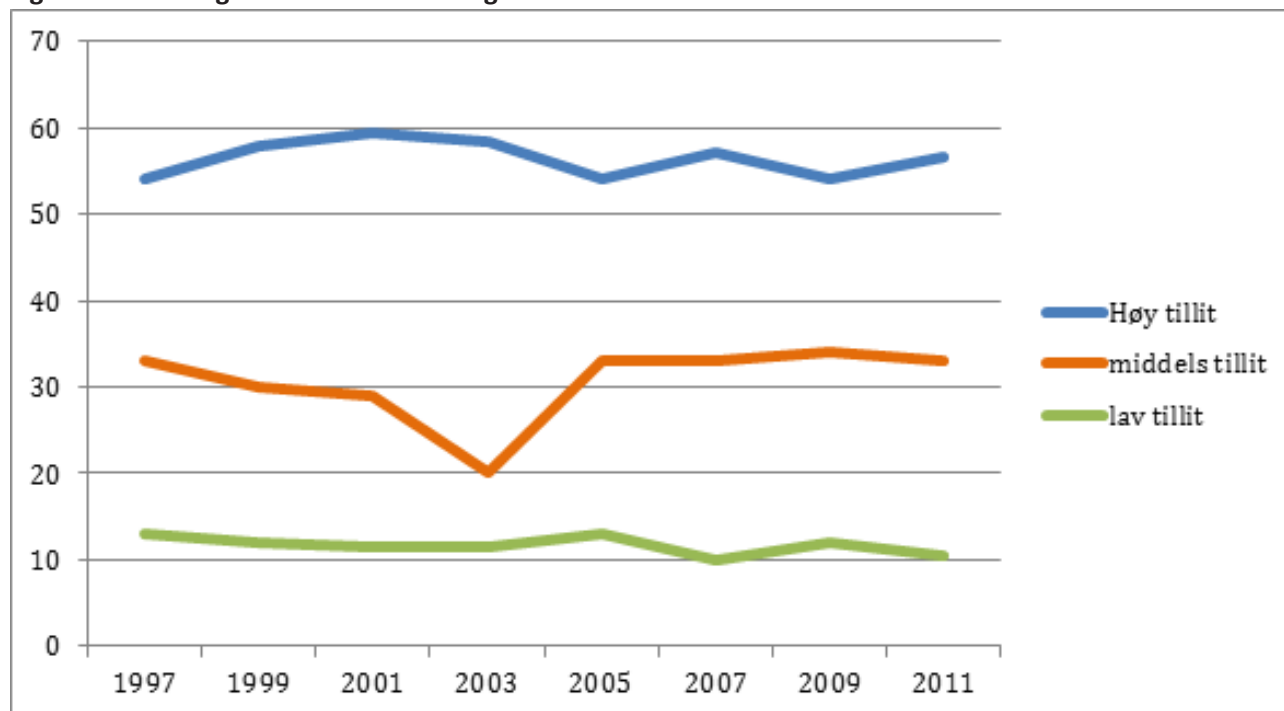
Figur 26: Årlig prosentvis utvikling i Gini-koeffisienten 2006-2011

Kilde: Eurostat 2011. Gjengitt i foredrag i Riksdagen 25.okt 2013 av politisk rådgiver Johan Andreasson (M).

Et av problemene med for stor økonomisk ulikhet i et samfunn, er at det kan bidra til å påvirke den sosiale tilliten - altså måten mennesker forholder seg til hverandre og til ulike institusjoner på. Likevel er det lite som tyder på at tilliten i det svenske samfunnet er vesentlig påvirket av utviklingen de siste tiårene. Som figur 27 illustrerer, har andelen av befolkningen som har lav tillit til andre mennesker og institusjoner har vært stabil på cirka 10 prosent, mens andelen som har høy sosial tillit, har vært stabil.

Figur 27: Utviklingen i sosial tillit i Sverige 1996-2011. Prosent

Kilde: SOM-instituttet, Göteborgsuniversitet³³

Avslutning

Det er naturligvis vanskelig å vurdere hvordan Sverige hadde sett ut med en alternativ politikk. Det er videre vanskelig å bedømme effekten av Alliansens politikk, eller å anslå hva som skyldes direkte politisk påvirkning og ikke internasjonale konjunkturer. Bedømmelsen av hvorvidt resultatene vurderes som gode eller ikke, vil dessuten avhenge av ens egen politiske overbevisning, samt vurderingen av andre politikkområder enn de økonomiske, som ikke har blitt behandlet i dette notatet.

Videre bør man spørre: Hvis de siste åtte årene har vært så gode for Sverige, hvorfor ble ikke Alliansen gjenvalgt? Det finnes flere grunner til det, men den siste opinionsundersøkelsen fra TNS SIFO³⁴ understreker at velgerne i stor grad var fornøyd med Alliansens håndtering av økonomien. Eksempelvis svarte halvparten av velgerne at Reinfeldt-regjeringen har håndtert økonomien på en *veldig* eller *ganske* god måte, mens ca. 20 prosent svarte at Alliansen-regjeringen har håndtert økonomien på en *veldig* eller *ganske* dårlig måte. Imidlertid viser opinionsundersøkelsen at de rødgrønne og særlig Sosialdemokraterna hadde større tillit på saksfelt som velferd og skole. Samtidig var saksfeltene velferd og skole relativt viktigere for velgerne enn ved tidligere valg, mens økonomien var mindre viktig. Men til tross for nedgang i oppslutningen til Alliansen-partiene fikk de rødgrønne partiene, dvs. Sosialdemokraterna, Miljøpartiet og Vänsterpartiet, kun marginalt større oppslutning enn i 2010. Det var først og fremst Sverigedemokraterna, og delvis Feministiskt Initiativ, som hadde stor fremgang ved riksdagsvalget i 2014.

En annen grunn til at Alliansen-partiene tapte, er regjeringsslitasje. Det er sjelden i europeisk politikk at regjeringspartier blir gjenvalgt for tredje gang. De fleste vil antagelig si at situasjonen i norsk økonomi etter åtte år med Jens Stoltenberg som statsminister var god, kanskje også svært god, uten at de rødgrønne partiene ble gjenvalgt i 2013 av den grunn.

Alliansen-regjeringens politikk er og har vært omdiskutert, men ser man på de økonomiske indikatorene, viser de at perioden 2006-2014 i all hovedsak har vært en god periode for Sverige.

Forfatter: Civita-notatet³⁵ er skrevet av Eirik Løkke, rådgiver i Civita. eirik@civita.no

Sluttnoter

- 1 Etter at de blokkuavhengige partiet Sverigedemokraterna kom inn i Riksdagen i 2010 har ingen blokk hatt rent flertall. Reinfeldt klargjorde i valgkampen at han ville trekke seg som statsminister dersom Alliansen ble mindre enn de rødgrønne uavhengig av størrelsen på Sverige Demokratene.
- 2 Financial Times 22.november 2011: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/cd52a0bc-1481-11e1-85c7-00144feabdc0.html#axzz3DzH2Yy9T>
- 3 Norsk venstreside har i løpet av åtte årene med Alliansen propagandert med at Sverige har blitt et betydelig verre land å bo i. Her er noen eksempler
Raymond Johansen, E24: <http://e24.no/makro-og-politikk/svensk-reaksjon-paa-gigantisk-privatisering/23295696>
Ali Esbati, Manifest Analyse: http://manifestanalyse.no/-/page/show/17269_svensk-overhaling?ref=checkpoint
Wegard Harsvik, Respublica: <http://wp.respublica.no/?p=5788>
Marte Gerhardsen, Dagsavisen: http://www.dagsavisen.no/nyemeninger/alle_meninger/cat1003/subcat1010/thread305364/
- 4 <http://www.svt.se/nyheter/sverige/reinfeldts-skattesankningar-140-miljarder-kronor>
- 5 http://www.svd.se/nyheter/valet2014/sverige-har-sankt-skatterna-mest_3819960.svd
- 6 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Skatter/Skatt-pa-arbete/Jobbskatteavdraget/>
- 7 Ibid.
- 8 Fradrag for tjenester i hjemmet. Se Civita-notat nr.6-2011. <http://www.civita.no/publikasjon/skattefradrag-for-tjenester-i-hjemmet-1659>
- 9 <https://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/internasjonellt/foretagarbeteidanmark/danmark/socialavgifterisverige.4.19b9f599116a9e8ef36800013946.html>
- 10 Årsverk utgjør antall arbeide timer (1800).
Sysselsatte beskriver antall personer i aldersgruppen 15-74 år
- Arbeidsledighet er endring i prosentenheter
- 11 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Skatter/Skatt-pa-foretagande-och-kapital/Bolagsskatt/>
- 12 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Skatter/Skattetryck/Skattetrycket-historiskt/?from394=1990&to394=>
- 13 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Skatter/Skattetryck/Skattetryck-i-Sverige-och-internasjonellt/>
- 14 Merk at Sverige synker under Norge i skattetrykk som prosent av BNP (fastlands BNP) for 2014 i henhold til norske finansdepartementet prognose. http://www.statsbudsjettet.no/upload/Revidert_2014/dokumenter/tallene/kap3.htm
- 15 <http://www.metro.se/nyheter/ja-sverige-har-klarat-krisen-men-vad-sager-siffrorna/EVHnfk!L2Vdkdkgjh48k/>
- 16 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Ekonomi/Tillvaxt/BNP-per-capita/?from5051=2006&to5051=>
- 17 OECD (2011). "Structural policies to promote growth", Economics Surveys Sweden, <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/product/1011011e.pdf>
- 18 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Foretagande/Naringslivet/Antal-foretag-i-Sverige/>
- 19 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetsloshet/Arbetsloshet/>
- 20 http://scb.se/sv/_Hitta-statistik/Artiklar/Sverige-under-EU-snittet-for-unga-som-varken-arbetar-eller-studerar/
- 21 <http://www.dagenssamhalle.se/nyhet/70-procent-hoegre-arbetsloshet-brfoer-unga-invandrare-5527>
- 22 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetsloshet/Langtidsarbetsloshet/>
- 23 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetsloshet/Langtidsarbetsloshet---internasjonellt/>

- 24 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Sysselsattning/Sysselsattning-per-manad/>
- 25 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Artiklar/2014/September/Aldre-paverkar-sysselsattningsgrad/>
- 26 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Sysselsattning/Sysselsattningsgrad/>
- 27 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Sysselsattning/Sysselsattningsandel-i-olika-lander/>
- 28 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetsloshet/Ungdomsarbetsloshet-per-manad/>
- 29 Ibid. Statistikken tar utgangspunkt i de som til enhver tid leter etter jobb. Det betyr også at de ungdommer som ikke søker etter jobb går ut av arbeidsstokken, altså de registreres ikke som arbeidsledige.
- 30 <http://en.wikipedia.org/wiki/NEET>
- 31 <http://www.dn.se/valet-2014/blandat-bokslut-for-loftet-att-bryta-utanforskapet/>
- 32 <http://www.ekonomifakta.se/sv/Artiklar/2013/Mars/Materiell-fattigdom-i-Europa/>
- 33 http://www.som.gu.se/digitalAssets/1384/1384743_svenska-trender-1986-2011.pdf
- 34 <http://opinion.se/sakfragor>
- 35 En særlig takk til Johan Andreasson, Eva Cooper og Patrick Krassen for innspill og tilbakemeldinger på notatet.